

Odbor za razvoj

2022/2080(INI)

12.12.2022

MNENJE

Odbora za razvoj

za Odbor za ekonomske in monetarne zadeve

o pridobljenih izkušnjah iz Pandorinih dokumentov in drugih razkritij
(2022/2080(INI))

Pripravlavec mnenja: Udo Bullmann

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za razvoj poziva Odbor za ekonomske in monetarne zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker so se pogodbenice akcijske agende iz Adis Abebe s tretje mednarodne konference o financiranju za razvoj zavezale, da bodo okrepile upravljanje dohodkov s posodobljenimi in naprednimi davčnimi sistemi in učinkovitejšim pobiranjem davkov ter razširile mednarodno davčno sodelovanje;
- B. ker je globalna davčna konkurenca privedla do preusmeritve davčnega bremena na delavce in gospodinjstva z nizkimi prihodki, vplivala na sposobnost držav v razvoju za povečanje mobilizacije domačih virov ter sprožila škodljivo zmanjšanje sredstev za javne storitve v revnih državah;
- C. ker davek od dohodkov pravnih oseb v državah v razvoju predstavlja večji delež prihodkov od davkov in bruto domačega proizvoda kot v bogatih državah; ker se ocenjuje, da izgube zaradi globalne obdavčitve dohodkov pravnih oseb v državah v razvoju dosegajo od 6 do 13 % skupnih prihodkov od davkov, v državah članicah Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) pa od 2 do 3 %¹;
- D. ker je avtomatična izmenjava podatkov učinkovito orodje za preprečevanje davčnih utaj in drugih nezakonitih finančnih tokov;
- E. ker je bilo oktobra 2021 v okviru vključujočega okvira OECD/G20 za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmerjanja dobička dogovorjeno, da se sprejme dvostebrna rešitev za obravnavanje davčnih izzivov, ki izhajajo iz digitalizacije gospodarstva; ker so nekatere države v razvoju izrazile zaskrbljenost zaradi tega globalnega dogovora o obdavčitvi dohodkov pravnih oseb ali ga celo nočejo sprejeti (na primer Kenija in Nigerija);
- F. ker se po podatkih iz dokumenta *Tax Transparency in Africa 2022: Africa Initiative Progress Report* (Davčna transparentnost v Afriki 2022: poročilo o napredku pobude Afrika)² nezakoniti finančni tokovi na tej celini ocenjujejo na 50–80 milijard USD (48–77 milijard EUR);
- G. ker je afriška skupina OZN leta 2019 pozvala h konvenciji OZN o davkih kot pomembnem orodju za boj proti nezakonitim finančnim tokovom; ker je februarja 2021 skupina na visoki ravni za mednarodno finančno odgovornost, preglednost in integriteto o uresničevanju agende do leta 2030 v svoje končno poročilo kot ključno priporočilo vključila predlog za davčno konvencijo OZN;

1. poudarja, da tako imenovani Pandorini dokumenti, ki jih je objavil Mednarodni

¹ Poročilo Konference Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) o obravnavanju nezakonitih finančnih tokov za trajnostni razvoj v Afriki (*Tackling Illicit Financial Flows for Sustainable Development in Africa*), 2020, str. 21, https://unctad.org/system/files/official-document/aldcafrica2020_en.pdf.

² Poročilo je skupna publikacija Komisije Afriške unije, Afriškega foruma za davčne uprave in Svetovnega foruma za transparentnost in izmenjavo podatkov za davčne namene.

konzorcij preiskovalnih novinarjev, razkrivajo očitne in obsežne davčne utaje in pranje denarja, zlasti s slamnatimi družbami in skladi; poudarja, da bi bilo treba nezakonite finančne tokove obravnavati z globalnim upravljanjem; poziva EU, naj v skladu z načelom skladnosti politik za razvoj, ki je zapisano v členu 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije, v preprečevanju izogibanja davkom in davčnih utaj pokaže močno politično voljo in odločenost;

2. obsoja obstoj skrivnostnih offshore finančnih struktur v številnih jurisdikcijah po svetu, ki omogočajo nezakonito obogatitev že vplivnih in bogatih ljudi na račun javnosti z olajševanjem izogibanja davkom in ki bi se lahko uporabile za nezakonite prakse, kot sta davčna utaja in pranje denarja, ter povzročile finančno nestabilnost; obžaluje, da kljub desetletju davčnih škandalov in zakonodajnih reform v EU na svetovni ravni ni bilo dovolj napredka, da bi se prekinila praksa poslovne tajnosti ter davčnih utaj in izogibanja davkom prek offshore središč, kot kažejo Pandorini dokumenti; poudarja, da je nepreglednost, vključno z mednarodno izmenjavo informacij, ključni osnovni vzrok z davki povezanih nezakonitih finančnih tokov;
3. poudarja, da prakse, ki so jih razkrili Pandorini dokumenti, še zlasti močno vplivajo na fiskalni manevrski prostor in javnofinančne odhodke držav v razvoju ter spodkopavajo pravno državo in zaupanje v globalni finančni sistem, kar zadeva zviševanje življenjskih standardov v državah v razvoju po svetu; poudarja, da je potrebno delovanje v globalnih mednarodnih forumih; opozarja, da se z izogibanjem davkom davčno breme z večjih podjetij preusmeri k malim in srednjim ter k potrošnji prek dohodnine in davka na dodano vrednost, kar je še zlasti problematično v najmanj razvitih državah, kjer mala, srednja in mikro podjetja ter neformalni trgovci predstavljajo velik del gospodarske dejavnosti in so občutljivejši za znatno zmanjšanje prihoda in negotovost;
4. opozarja na široko soglasje v zvezi s sprejetjem agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 o potrebi po bistveno večjih naložbah za spodbujanje trajnostne rasti; poudarja mednarodno zavezanost znatnemu zmanjšanju nezakonitih finančnih tokov do leta 2030, kot je določena v akcijski agendi iz Adis Abebe in agendi za trajnostni razvoj do leta 2030; obžaluje, da je Svet dne 5. oktobra 2021 sklenil, da s seznama EU z jurisdikcijami, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene, umakne Angvilo in Sejšele, kar vpliva na boj EU za globalno pregleden davčni sistem; zato poziva Svet, naj ponovno premisli o svoji odločitvi; izpostavlja, da panoga izogibanja davkom koristi le peščici; je seznanjen z ugotovitvijo OECD, da erozija davčne osnove in preusmerjanje dobička vpliva na vse države in da so države v razvoju zaradi večje odvisnosti od davka od dohodkov pravnih oseb zaradi njiju nesorazmerno prizadete, s čimer se povečuje domača neenakost; opozarja na svojo resolucijo z dne 21. oktobra 2021 o Pandorinih dokumentih: vpliv na prizadevanja v boju proti pranju denarja, davčnim utajam in izogibanju davkom; v zvezi s tem ponovno poziva k reformi seznama EU z nekooperativnimi jurisdikcijami na ravni EU in rednim posodobitvam;
5. pozdravlja dejstvo, da seznam EU z jurisdikcijami, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene, omogoča boljše zakonodajne in davčne prakse v nekaterih državah v razvoju s tehničnim sodelovanjem in političnim dialogom za obravnavanje opredeljenih davčnih vprašanj; vendar ugotavlja, da seznam EU z nekooperativnimi jurisdikcijami ne vključuje davčnih oaz v Evropi in številnih zunaj Evrope; ugotavlja, da to glede na neuskkljenost politik vpliva na verodostojnost postopka uvrščanja na seznam;

6. ugotavlja, da se uporaba obstoječih uradnih razvojnih skladov za subvencioniranje zasebnih naložb lahko povezuje s kompromisi v zvezi z njihovo učinkovitostjo pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja; ugotavlja tudi, da ne kaže, da bi se zasebne naložbe v državah v razvoju povečevale, kot je potrebno;
7. poudarja, da je treba uvrščanje na seznam in obrambne ukrepe sicer po potrebi izvajati brez oklevanja, vendar mora EU izvajati bolj sistemske in pregledne postopke sodelovanja ter posvetovanja z državami v razvoju, ki nimajo ustreznih davčnih praks, preden uporabi prisilne ukrepe, zlasti pa zagotoviti, da se organom teh držav predhodno ponudijo priložnosti za pridobivanje znanja in krepitev zmogljivosti;
8. meni, da prakse izogibanja davkom, ki se jih poslužujejo multinacionalke ter nekatere najbogatejše in najvplivnejše osebe na svetu, vključno s sedanjimi in nekdanjimi predsedniki, predsedniki vlade in voditelji držav, in obstoj davčnih oaz, kjer se davek ne plačuje ali so dejanske davčne stopnje izjemno nizke, močno škodujejo pravičnemu pobiranju davkov v državah svetovnega juga; meni tudi, da lahko te prakse resno vplivajo na fiskalno zmogljivost teh držav, vključno z njihovo zmožnostjo vlaganja v trdne strukture pobiranja davkov, in so dodaten način črpanja virov iz svetovnega juga; poudarja, da ima zmožnost prikrivanja denarja neposreden vpliv na življenje ljudi, saj med drugim vpliva na dostop do izobraževanja, zdravja in stanovanja; opozarja, da davčne utaje pomenijo velike finančne izgube za države v razvoju in so med glavnimi dejavniki, ki resno povečujejo zadolženost številnih tovrstnih držav; poudarja, da Pandorini dokumenti omogočajo vpogled v obseg sankcij proti več ruskim elitam v odziv na rusko invazijo Ukrajine; ugotavlja, da je imela ta invazija tudi uničujoče učinke na države v razvoju; obsoja dejstvo, da so ruske elite te sankcije zaobšle, kot so razkrili Pandorini dokumenti, in poziva k učinkovitim ukrepom za preprečevanje tega pojava;
9. poudarja, da so med imeni v Pandorinih dokumentih imena političnih voditeljev v državah v razvoju, ki so močno odvisne od pomoči Evropske unije;
10. poudarja strukturne posledice praks izogibanja davkom s strani multinacionalk in posameznikov za fiskalne zmogljivosti držav v razvoju ter njihove srednje- do dolgoročne obete za rast in socialni razvoj; poudarja, da se zaradi pomanjkanja javnih sredstev, ki je posledica izogibanja davkom, povečujeta neenakost in revščina; opozarja, da je boj proti čezmejnimi davčnim utajam ključen za razširitev osnove za davek, povečanje prihodkov od davkov in zaščito celovitosti in poštenosti davčnih sistemov; poudarja, da so potrebni ciljno usmerjeni in učinkoviti mehanizmi sankcij, združljivi z agendo OZN do leta 2030, ter sankcije, usmerjene proti subjektom, ki jim izogibanje davkom prinaša dobiček, in proti preusmerjanju dobička v jurisdikcije s seznama EU z jurisdikcijami, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene, v skladu s skladnostjo politik za razvoj; je seznanjen z več obstoječimi mednarodnimi pobudami o avtomatični izmenjavi podatkov za namene izpolnjevanja davčnih obveznosti, skupnim standardom poročanja OECD za avtomatično poročanje podatkov o offshore finančnih računih nerezidentov jurisdikciji rezidentstva in delom skupne mednarodne projektne skupine za izmenjavo obveščevalnih podatkov in sodelovanje, ki deluje v okviru OECD, v kateri zdaj sodeluje 19 držav članic EU;
11. opozarja, da je Evropski parlament večkrat poudaril, da je treba pregledati postopek

uvrščanja na seznam EU z jurisdikcijami, ki niso pripravljene sodelovati v davčne namene, da bi izboljšali preglednost postopka, uporabljena merila in učinkovitost s tem povezanih zaščitnih ukrepov;

12. ponovno poziva k reformi kodeksa ravnanja za obdavčitev podjetij, ki je zaradi vse večje digitalizacije in globalizacije že resnično zastarel; poziva, naj se nadomesti z okvirom za agresivne davčne aranžmaje in nizke davčne stopnje, ki bi vključeval strožja merila za opredelitev davčnih oaz in zajemal zelo mobilne premožne posameznike v okviru instrumenta;
13. opozarja, da se bo s prihodnjim svetovnim minimalnim davkom od dohodkov pravnih oseb določila fiksna osnova za obdavčitev dohodkov pravnih oseb in se bo tako omogočil boj proti izogibanju davkom od dohodkov pravnih oseb; pozdravlja dosežen napredek in spodbuja prizadevanja za njegovo nadgradnjo; poziva, naj se fiskalne zmogljivosti, ki bodo iz tega izhajale, uporabijo za izgradnjo odpornejših, trajnostnih in enakopravnih družb; poziva, naj se mednarodno sodelovanje na področju minimalnega davka od dohodkov pravnih oseb uporabi tako, da se uvedejo ukrepi za večjo preglednost, ki bi olajšali pregon davčnih utajevalcev; poudarja, da bi morale multinacionalke plačati davke v državah, v katerih opravljajo gospodarske dejavnosti in v katerih se ustvarja vrednost; opozarja, da je treba pravice do obdavčitve med države razdeliti pošteno, pravično ter v skladu s ciljem zmanjševanja neenakosti med državami; poziva države članice EU, naj uresničijo ta cilj in zagotovijo politično podporo temu svetovnemu projektu;
14. poudarja, da sta davčna preglednost in izmenjava podatkov bistveni za preprečevanje nezakonitih finančnih tokov in večjo mobilizacijo domačih virov, kar je še posebej pomembno za doseganje ciljev trajnostnega razvoja in Agende 2063 Afriške unije, zlasti v sedanjih razmerah, ki jih zaznamujejo rastoč dolg, vpliv pandemije covid-19 in posledice vojne v Ukrajini za afriška gospodarstva;
15. poudarja, da je korenita sprememba pri obdavčitvi dobička fizičnih in pravnih oseb ter zasebnega premoženja ključna za povečanje fiskalnega manevrskega prostora, da bi financirali trajnostne naložbe in mobilizirali razvojno financiranje, ki je zdaj potrebno bolj kot kdaj koli prej zaradi vse resnejših učinkov podnebnih sprememb in trajnih vplivov pandemije covid-19, zlasti na svetovnem jugu;
16. poziva k popolni mednarodni preglednosti v zvezi z dejanskimi lastniki slamnatih podjetij in nepremičnin; meni, da je treba razširiti mednarodno izmenjavo podatkov, da bi učinkovito identificirali utajevalce davkov, in poziva k okrepljenemu prizadevanju za boj proti finančni tajnosti, vključno z mednarodnimi sporazumi o avtomatični izmenjavi podatkov za davčne namene, ter k večji podpori za gradnjo zmogljivosti davčnih uprav in davčne preiskave v državah v razvoju; opozarja, da je preglednost lastništva in nadzora nad podjetji, skladi in drugimi pravnimi subjekti ključna za boj proti nezakonitim finančnim tokovom; poziva države članice, naj zagotovijo polno izvajanje Direktive (EU) 2018/843 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive (EU) 2015/849 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma;
17. opozarja na dvostebno rešitev, ki je bila sprejeta oktobra 2021 v okviru vključujočega

okvira OECD/G20 za preprečevanje erozije davčne osnove in preusmerjanja dobička, da bi se obravnavali davčni izzivi, ki izhajajo iz digitalizacije gospodarstva; opozarja tudi, da so države v razvoju, vključno z Afriškim forumom za davčne uprave, kritizirali to rešitev, ker zastavlja njihove interese in ne obravnava v zadostni meri specifičnih vrzeli, ki omejujejo pravice afriških držav do obdavčitve;

18. poziva EU, naj podpira države v razvoju pri boju proti nezakonitim finančnim tokovom in davčnim utajam podjetij EU in multinacionalk ter zagotovi, da se bodo davki plačevali tam, kjer se ustvarjata resnična ekonomska vrednost in dobiček, da bi končali erozijo davčne osnove in preusmerjanje dobička;
19. poudarja, da je afriška skupina OZN leta 2019 pozvala h konvenciji OZN o davkih za podporo pri boju proti nezakonitim finančnim tokovom; meni, da bi lahko univerzalni medvladni organ pod okriljem OZN s pooblastilom za obravnavanje vseh vidikov nezakonitih finančnih tokov pripomogel k vključevanju vseh držav v razvoju v postopek odločanja o davčnih zadevah in bi lahko bil učinkovito orodje v boju proti izogibanju davkom, prirejanju računov, preusmerjanju dobička in vsem oblikam nezakonitih poslovnih in davčnih dejavnosti na svetovni ravni;
20. poudarja, da je mednarodno sodelovanje ključno za poštene in učinkovite domače davčne sisteme;
21. poziva EU, naj podpre uvedbo okvirne konvencije OZN o davkih, da bi okrepili mednarodno sodelovanje in upravljanje na področju nezakonitih finančnih tokov, povezanih z davki in trgovino; poudarja, da je treba uvesti pregledno in vključujoče odločanje, v katerem se bodo lahko vse države pogajale enakovredno.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	30.11.2022
Izid končnega glasovanja	+: 20 -: 0 0: 2
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Barry Andrews, Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Udo Bullmann, Antoni Comín i Oliveres, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Janina Ochojska, Michèle Rivasi, Christian Sagartz, Eleni Stavru (Eleni Stavrou), Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Alessandra Basso, Marlene Mortler, Caroline Roose
Namestniki (člen 209(7) Poslovnika), navzoči pri končnem glasovanju	Virginie Joron, Joachim Kuhs, Aušra Maldeikienė

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V ODBORU,
ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

20	+
ID	Alessandra Basso, Virginie Joron
PPE	Hildegard Bentele, Aušra Maldeikienė, Marlene Mortler, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Eleni Stavru (Eleni Stavrou), Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Charles Goerens
S&D	Eric Andrieu, Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Michèle Rivasi, Caroline Roose

0	-

2	0
ID	Joachim Kuhs
NI	Antoni Comín i Oliveres

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani